

Dumitru Nicodim-Romar

VORBESTE TU!
!DACĂ MIE
ÎMI VOR ÎNCHIDE
GURA

EDITORIA
CREATOR

BRAȘOV, 2020

CUPRINS

COLECȚIONARUL DE JURNALE de Marius Oprea.....	9
TIMIȘOARA DRAGOSTEA MEA!.....	13
VORBEȘTE TU! DACĂ MIE ÎMI VOR ÎNCHIDE GURA	13
DIZIDENȚA MEA.....	18
ÎNGERUL PĂZITOR	21
SEMNE BUNE ANUL ARE!	22
VINERI, 15. LA MARIA, MAICA LUMII.....	29
SÂMBĂTĂ 16. VENIȚI CU NOI!.....	33
EL ESTE SORIN OPREA	36
LIBERTATEA CĂLĂUZIND POPORUL	44
PIAȚA DACIA	46
DUMINICĂ 17. RISIPA DE SÂNGE.....	47
SERVANT UNU.....	51
CE MULȚI AU PLÂNS ÎN NOAPTEA ASTA.....	56
LUNI 18. CRIME ȘI RĂPIREA MORTILOR	60
MARȚI, 19. ARMATA BLOCHEAZĂ TOT.....	62
MIERCURI, 20. PĂCAT DE SÂNGELE VĂRSAT	63
ȚINE-TE APROAPE!	68
JOI, 21. ZIUA FĂRĂ SFÂRȘIT	75
BĂTĂLIA PENTRU BALCON.....	79
VINERI, 22. FUGA CELUI MAI IUBIT	83
SÂMBĂTĂ, 23. MIROASE A DICTATURĂ	93
CRĂCIUNUL LUI FORTUNA	97
PREȚUL REPUBLICII.....	101
REVOLUȚIA CU GUST AMAR.....	103
EROII NU MOR NICIODATĂ!.....	105
ANEXE	
LISTA DE REVENDICĂRI	111
PROCLAMAȚIA REVOLUȚIEI ROMÂNE.....	112
LEGITIMAȚIA CU NR. 1 A FRONTULUI DEMOCRATIC ROMÂN	
ACORDATA LUI DAN SOBOL	113
SCRISOAREA MĂRTURIE A D-LUI DR. MIHAI ILIESCU	114
ORAȘUL DE PE BEGA CERE:	
UNITATEA OPOZIȚIEI PENTRU CONTINUAREA REVOLUȚIEI	121
DEPUNEREA UNEI COROANE DE FLORI.....	129

TIMIȘOARA DRAGOSTEA MEA!

Înainte de 15 decembrie 1989 nimeni nu putea contesta poziția de excepție a orașului Timișoara. Se pot enumera câteva din trăsăturile ce îl făceau atunci unic în felul său: cel mai mare oraș din vestul țării; mare Centru Universitar și foarte căutat; abundență de străini în vizită sau ca studenți; un mic babilon de naționalități și culturi ce se stimulau reciproc pentru că nimeni nu voia să rămână la coadă; oameni tradițional harnici pe un pământ roditor; poziția geografică foarte apropiată de granița iugoslavă care atrăgea ca un magnet persoane cu spirit de aventură în speranța unui moment propice; numărul mare și calitatea programelor de televiziune recepționate în oraș, din Iugoslavia și Ungaria, larga răspândire a videocasetelor; existența Ocsko – piața de vechituri, talciocul, o excelentă piață liberă unde se cumpăra și vindea tot ce se găsea în comerțul socialist, și nu numai atât!

Sunt multe altele, ca spiritul de competiție, spiritul vindicativ, nevoia de dreptate și respect ce dominau viața socială și toate la un loc puteau fi premisele unui decembrie fantastic. Adăugați la acestea faptul că pretendentul la tron a fost o vreme în Timișoara...

VORBEȘTE TU! DACĂ MIE ÎMI VOR ÎNCHIDE GURA

În derularea unor evenimente istorice ar trebui precizat un început, dar pentru cele ce au avut loc la Timișoara, 15 decembrie este doar începutul manifestării lor la suprafață. Derularea subterană, incubația, mocnirea, a fost mult mai îndelungată. Amorsarea încărcăturii explo-

Respect *zive*, de la care oricând te puteai aștepta la ce e mai rău, sau din alt punct de vedere, la ce e mai bine, s-a făcut cu mult înainte, poate dintotdeauna. Pentru că în Timișoara doream din totdeauna un mai bine, o aliniere a nivelului de trai și a libertății de exprimare la occidentul vecin. Pe canalele tv recepționate, la ei totul era în creștere în timp ce noi ne scufundam. Nu murea nimeni de foame, dar sentimentul umilinței, imposibilitatea afirmării reale, lacătul pus pe gură, minciuna, osanalele dedicate „celui mai iubit”, lipsa orizontului, striveau voința și ucideau psihic. Orice evadare verbală din limite, te aducea la limita supraviețuirii. Orice revoltă aducea moartea.

Cu toate acestea în România în care, politic vorbind, se voia ca toți să fie aliniați la comanda supremă și să tragă după puteri în aceeași direcție, a existat dizidență de toate nuanțele, și pentru aducere aminte enumăr câteva:

Dizidența surdă, de masă, a populației, manifestată prin refuzul de a lua cunoștință, de a lua în serios, ironizarea neagresivă, ignorarea, refuzul de participare, merge și așa, mai lasă-mă cu balivernele tale, le am eu pe ale mele, lipsa de cuvânt, tăcerea atunci când era obligatoriu să ai o părere, corupția și altele, foarte dăunătoare coagulării și funcționării normale a vieții sociale;

Dizidența partizană a activiștilor de partid de rang înalt ajunși pe o anumită treaptă și apoi îndepărtați prin programul de rotire a cadrelor, să nu prindă rădăcini, să nu devină prea populari, să nu ajungă prea buni în locul în care au fost puși; aproape le plângeam de milă sărmanii de ei, cum se zbăteau ca peștii pe uscat în funcții de directori de fabrici și uzine, de mari centrale industriale sau edituri, când ei erau mult mai capabili, dar sistemul îi îngrădea; unii dintre ei erau tutelați de serviciile secrete ale țărilor „prietene”, alții susținuți și informați de facțiuni din serviciile interne; ei erau pepiniera, pândarii locurilor devenite vacante cu o treaptă mai sus;

Respect pentru *Dizidența reală*, subversivă sau declarată, a existat totdeauna; cu arma în mână sau nu, ea nu a dispărut niciodată din peisajul politic al țării pentru că socialismul a fost un uriaș abuz asupra conștiințelor, credințelor, proprietății, posesiei în general. El a degenerat spiritul în general, simțul responsabilității, al asumării răspunderii. El a pauperizat, a dislocat, a distrus tradițiile și țărănimea, baza regenerării continue a acestui neam. Acest uriaș abuz a creat o ostilitate perpetuă ființială în multe suflete. Securitatea avea misiunea să monitorizeze răbufnirile, că despre a stinge jarul și mocnirea nu putea fi vorba.

În vestul țării au existat numeroase mini organizații dizidente, fronturi, Civic, Democrat, Cetățenesc, Sindicatul Scriitorilor, dibuite, dizolvate sau lichidate. Au existat și încercări de coagulare a acestora, de obținere a *consensului general în zona subterană*, în anii 1981-82 sub oblăduirea *părintească a dizidentului cu funcții Ion Iliescu*. Cine s-a deconspirat și nu s-a subordonat, a intrat în *Marele Front*, a murit „accidentat”. Clasic sistem KGB.

Foarte mulți din această categorie au suferit condamnări și mulți au fost uciși. Unicul meu frate, Vasile (Vasilică, Lică), cunoscut ca dizident, lucrător la Uzina de Vagoane Arad, căruia i s-a sugerat de mai multe ori să părăsească România și a refuzat, a fost ucis în ian.1986, în ajunul zilei de naștere. Ar fi împlinit 31 de ani. Având presentimentul că urma să fie lichidat, cu câteva zile înainte, mi-a spus: *dacă mie îmi vor închide gura, vorbește tu!*

Dizidența microundelor, venită din exterior pe atât de cunoscutele unde hertziene din partea tot atât de cunoscutele posturi Europa Liberă, TV Beograd 1 și 2 precum și, începând cu 1989, TV Budapesta 1 și 2.

Propaganda antitotalitaristă și anticeaușistă dusă de fiecare din aceste posturi este binecunoscută în special cetățenilor din vestul țării pentru că în afară de postul de radio *Europa Liberă* care se recepționa relativ bine în

Respect pîntreaga țară, posturile de emisie pe canale tv, nu erau recepționate decât pe o anumită (mică) adâncime din teritoriul românesc, în zona de frontieră cu Iugoslavia și Ungaria. Timișoara avea avantajul de a recepționa chiar și programul Belgrad 3 experimental, ce prelua emisiuni de pe programele via satelit. Activitatea acestor programe o voi accentua în câteva cuvinte, întrucît postul de radio *Europa Liberă* este foarte cunoscut și a dus permanent o luptă asiduă, tenace împotriva comunismului.

Deci referitor la posturile de televiziune trebuie făcută precizarea că și-au accentuat atacurile la adresa conducerii din București în anul 1988 *TV Beograd* și în 1989 *TV Budapesta*. Astfel încă în primăvara lui 1988 Programul 1 Beograd a prezentat o serie de reportaje din România însoțite de comentarii complet nefavorabile (atât comentariile cât și imaginile). În continuare Belgradul și-a intensificat atacul în perioada sept. '88 – aprilie '89, cu o scădere până în august '89, când atacul a reînceput, dar acest respiro a fost preluat, acoperit ca într-o veritabilă strategie, de către televiziunea maghiară cu presiunile sale naționaliste. Citez o notă de jurnal: „*Am fost ieri la Loici... mi-au spus colegii lui că luni seara l-au arătat ungerii la televizor! Joi a plecat din Timișoara și duminică era deja la Budapesta. El a mai avut o tentativă de frontieră*”.

Vă dați seama ce însemna o asemenea emisiune pentru tinerii din Timișoara, să vadă la televiziunea maghiară cum un tânăr concitadin este transformat din transfug în erou, făcându-se precizarea că a primit ajutor și libertatea de a se stabili în Ungaria? O astfel de situație devenea o adevărată supapă de refulare a nemulțumirilor sociale acumulate în atîta amar de ani și nu m-a mirat faptul că mulți tineri implicați în evenimentele din 16 decembrie erau hotărâți în perioada 17-19 decembrie să treacă frontiera dacă ăștia îngroașă gluma.

Respect pentru **Lată o altă** referire din jurnal meu la știrile transmise de televiziunea maghiară: *în rest destul de rău stă treaba..., ungerii au desființat gardul de frontieră cu Austria în timp ce România ridică un gard de sârmă ghimpată de 3 m pe întreaga frontieră cu Ungaria. Asta este o treabă oficială nu zvonuri! Incredibil!*

Dar adevărata *bombă pe microunde* a fost filmul parodie *Morile de vânt ale zeilor* producție SUA, cu Franco Nero în rolul principal, difuzat de televiziunea iugoslavă în care este prezentată într-o lumină complet nefavorabilă familia Ceaușescu. Îmi aduc aminte că și după o săptămână se mai vorbea despre acest film și chiar se propunea o scrisoare către televiziunea iugoslavă pentru reprogramarea filmului. Acum la aproape un an de la evenimentele din decembrie, *TV Timișoara* a programat în sfârșit acest extraordinar film, în timp ce *TV Română* nu și-a revenit încă din dogmatismul comunist.

O concluzie finală, nu foarte la obiect, întrucât nu sunt un telespectator asiduu, este că cele două țări și-au concertat emisiunile tv pentru a influența populația din zona de vest a țării, fără însă a face nici un fel de referire la adevărata motivație a acestor acțiuni care ar putea fi numite și amestec în treburile interne. Și asta cu atât mai mult cu cât ambele țări vecine și nu numai ele, treceau prin dificultăți poate chiar mai mari; despre imensele datorii externe proprii și despre convulsiile interne nu pomeneau mare lucru în schimb provocau la revoltă poporul român prin metode, e adevărat, foarte persuasive.

Aș putea fi acuzat că încerc să găsesc vinovății inexistente, dar să nu uităm că în cazul televiziunii iugoslave a existat și o recidivă: după încheierea cu succes a *Tele Revoluției Române*, au îndreptat rapid tunul, arma cu microunde, spre Albania, singura țară nerevoltată. Din nefericire pentru mass media din Iugoslavia direct interesată, dar din fericire pentru poporul albanez care ar fi

Respect pentru **trebuie** poate și el să plătească tribut de sânge dorințelor de înnoire a stăpânilor din estul Europei, nu a avut nici un efect acțiunea de provocare și dezinformare. Cu siguranță că îndelungatele suferințe îndurate în ultimii zeci de ani și o judecată mult mai clară asupra realității pline de cazemate vizibile și agenți invizibili, i-au determinat pe albanezi să fie mai circumspecți la acțiunile de provocare. Din fericire pentru ei!

DIZIDENȚA MEA

Am luat pentru prima dată contact cu dizidența organizată în 24 dec. 1977, când fratele meu mai mare Sobol Vasile mi-a făcut cunoștință cu doi tineri, bărbat și femeie, sosiți de la Cluj. Femeia avea rol de intermediar. Fratele meu mi-a spus că sunt din „Sindicatul Scriitorilor”, organizație anticomunistă a poezilor și prozatorilor din Transilvania în special.

În perioada oct. 1978 – martie 1980 am îndeplinit serviciul militar; în dec. 1979 am fost făcut membru PCR. Am fost propus pentru Școala de Ofițeri dar am refuzat.

După revenirea din armată am reluat legătura cu fratele meu, care devenise între timp liderul unei grupări anticomuniste ce acționa în principal în județele Arad și Bihor. O singură dată am participat împreună cu mai mulți tineri la difuzarea unor manifeste anticomuniste în orașul Timișoara.

În perioada 1980-83 s-au făcut presiuni mari asupra nucleului constituit de fratele meu în orașul Chișineu-Criș, constând în amenințări, bătăi repetate, condamnarea fratelui pentru neatenție în gestiune, cu executarea pedepsei la locul de muncă. Tatăl nostru era consilier juridic principal în vremea aceea și a fost apărătorul lui în proces. Sub același tip de presiuni s-a aflat și verișorul

Respect pe nostru Kollar Carol însă el a părăsit clandestin țara când a crescut teroarea, acum fiind în Australia.

În vara anului 1983 am devenit dizident *de suprafață* sau *la vedere* prin predarea carnetului de membru PCR. Am scris un memoriu Comitetului Central al PCR prin care renunțam la calitatea de membru ca gest de protest pentru nerespectarea drepturilor omului în România. De acest memoriu au luat cunoștință Comitetul Județean de partid, tov. Petrescu secretarul de partid al TAGCMT-ului și lt. maj. de securitate Rusu Ion. Mi-a fost desfăcut contractul de muncă.

Am fost sfătuit de acesta din urmă să îmi reiau activitatea în cadrul Trustului, dar să merg pe unul din șantiere. Am refuzat pretinzând să-mi fie respectate cel puțin aspirațiile profesionale. După mai multe discuții și promisiuni din partea secretarului de partid Petrescu, am fost reangajat tot la vechiul loc de muncă, dar mi s-a cerut de un lt. col. superiorul lui Rusu, să primesc înapoi carnetul de partid. L-am primit și parcă mă ardea în buzunar. Nu am putut să îl păstrez.

În 1984 am predat personal același carnet de partid la biroul de evidență a Comitetului Municipal. Dacă puneam o grenadă pe masă nu s-ar fi speriat mai rău tovarășele de la birouri.

Au urmat persecuții dure, percheziții, discuții, anchete, desfacerea contractului de muncă, supravegherea continuă a locuinței; soția era îngrozită când se uita pe geam la ora 6 dimineața înainte de plecarea la serviciu și îi vedea pe tovarășii postați în fața blocului. Într-un final, fără ca eu să mai fac concesii, au binevoit să mă angajeze tot la Trust dar detașat la Consiliul Județean, la Comisia Inginerilor și Tehnicienilor (creativitate), condusă de ing. Mișa Aurel și ing. Grosec Anton.

În 27 ian. 1986 am fost anunțat că a fost omorât fratele meu. Participase la instigarea muncitorilor din Uzina de

Respect p Vagoane Arad împotriva totalitarismului comunist. Am aflat mai târziu că au fost uciși atunci șapte tineri în doar câteva zile. Patru în aceeași noapte în care a fost ucis și fratele meu, iar alți trei ziua: unul lovit în cap pe stradă la câțiva pași de casa lui, altul chipurile s-ar fi aruncat pe fereastră, iar unul la ieșirea din schimb. A fost o adevărată teroare atunci. Plecam de acasă la 9.30-10.00 și mă întorceam cel târziu la 17.00.

La Consiliu după tot felul de murdării au refuzat să-mi mai semneze pontajul (nu trecuseră nici șase luni de la angajare) și au spus să merg din nou pe șantier după ce devenisem cel mai prolific inventator tânăr din România cu 33 (trei zeci și trei) de cereri de invenții.

În primăvara anului 1987 soția a rămas însărcinată și a dus o sarcină normală până în ziua în care a fost transportată la maternitate de către cumnat și socri. I s-a spus că are o sarcină neviabilă iar după naștere, că a avut o fetiță pe care nu i-au arătat-o nici ei, nici familiei.

În februarie 1988 am primit vizita verișorului meu din Australia și au început alte presiuni de data aceasta prin părinții mei și ai soției. Securistul meu, ajuns căpitan mi-a oferit un nou loc de muncă la întreprinderea „lui” (de care răspundea el): Trustul de Construcții Industriale. Aveam planul aranjat: după două luni, întâi m-am delegat, apoi m-am detașat la șantierul Bulevardului *Victoria Socialismului* în București.

În urma tracasărilor la care a fost supusă, în februarie 1989 soția mi-a declarat că deși mă iubește, „va divorța pentru că așa nu se mai poate trăi. Eu am nevoie de liniște”. Am rămas astfel fără familie și fără locuință. Am stat în chirie pe str. Girocului și aici m-au prins evenimentele din decembrie.